

Tilinpäätöslaskelmat

TU-A1100 – Tuotantotalous 1

Jouko Karjalainen

Oppimistavoitteet

- Kuvailla yritystä taloudellisten tunnuslukujen avulla
- Ymmärtää pääperiaatteet, joista syntyy ero kauden tuloksen ja rahavirran välille
 - Tuottojen tunnistaminen, Suoriteperuste, Menojen jaksottaminen
- Tuntea tilinpäätöslaskelmien pää rakenne ja tärkeimmät yhteydet
 - Tuloslaskelma
 - Tase
 - Rahavirtalaskelma

Tilinpäätöslaskelmista tunnuslukuihin: Tuloslaskelman ja taseen päärakenne

3

Tuotot – Kulut = Tulos

<p>LIKEVAIHTO (Myyntituotot)</p> <p>– LIKETOIMINNAN KULUT</p>	<p>Materialikulut (Cost of goods sold or Cost of sales)</p> <p>Henkilöstökulut</p> <p>Ostetut palvelut</p> <p>Poistot ja arvonalentumiset</p>
---	---

LIKEVOITTO

EBIT = Earnings Before Interest and Taxes

– RAHOITUSKULUT

TULOS ENNEN VEROJA

– TULOVEROT

NETTOTULOS

4

Liikevoitosta Nettotulokseen

LIKEVAIHTO

– LIKETOIMINNAN KULUT

LIKEVOITTO

EBIT = Earnings Before Interest and Taxes

– RAHOITUSKULUT

Lainojen korot

TULOS ENNEN VEROJA

≈ Yrityksen verotettava tulo

– TULOVEROT

Tulos ennen veroja * yhteisöveroprosentti

NETTOTULOS

Tilikauden tulos, Net profit, Earnings

5

Tase

Tase kuvaa yrityksen taloudellista asemaa tilinpäätöshetkellä

Taseyhtälö

$$\text{VARAT} = \text{VIERAS PÄÄOMA} + \text{OMA PÄÄOMA}$$

- Yrityksen omaisuuden arvo
- Kyky luoda myyntituottoja tulevaisuudessa

- Yrityksen veloitteet kaikille velkojille

- Yrityksen omaisuuden arvosta omistajille jäävä osuus

6

Varat

- PITKÄAIKAISET VARAT
 - Aineeton omaisuus
 - Aineellinen omaisuus
 - Sijoitukset ja muut pitkäaikaiset varat

- LYHYTAIKAISET VARAT
 - Vaihto-omaisuus (varastojen arvo) →
 - Myyntisaamiset →
 - Muut lyhytaikaiset saamiset
 - Rahat ja pankkisaamiset (Rahavarat)

ARVOSTUSPERIAATTEITA

MARKKINA-ARVO

HANKINTAMENO

NIMELLISARVO

Käyttö-
pääoma

7

Vieras pääoma

- LYHYTAIKAISET VELAT
 - Ostovelat (*Koroton velka*) →
 - Muut lyhytaikaiset velat (*Koroton velka*) →
 - Lainojen lyhennykset →
- PITKÄAIKAISET VELAT
 - Lainat →
 - Muut pitkäaikaiset velat →

Käyttö-
pääoma

Korollinen
velka

8

Oma pääoma

- OMA PÄÄOMA

- Osakepääoma
- Kertynyt tulos (tilikauden lopussa)
 - Kertynyt tulos tilikauden alussa
 - Vähennettynä osingonjaolla
 - Tilikauden tulos (Nettotulos)

←————→ *Tuloslaskelma*

9

Tilinpäätöslaskelmista
tunnuslukuihin:
Keskeisiä tunnuslukuja

10

Tunnuslukujen ominaisuuksista

- Tiivistettyä tietoa yrityksen taloudesta
 - Yrityksen analysointi käy nopeammin
 - Erilaisia näkökulmia yrityksen talouteen
 - Helpottaa erikokoisten yritysten vertailua (jos samankaltainen liiketoiminta)
- Useimmat tunnusluvut määriteltä tilinpäätöslaskelmien käsittein
 - Tuloslaskelma
 - Tase
- Tilinpäätöslaskelmien laadinnassa noudatetut periaatteet vaikuttavat myös tunnuslukujen numeroarvoihin
 - Lakien ja standardien puitteissa yritykset voivat tehdä erilaisia valintoja

11

Kannattavuus

$$\text{LIIKEVOITTOPROSENTTI [\%]} \quad \text{Liikevoitto\%} = \frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Myyntituotot}}$$

$$\text{OMAN PÄÄOMAN TUOTTOASTE [\%]} \quad \text{ROE} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Oma pääoma}}$$

$$\text{PÄÄOMAN TUOTTOASTE [\%]} \quad \text{ROA} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Varat}}$$

$$\text{SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTOASTE [\%]} \quad \text{ROIC} = \frac{\text{EBIT} \cdot (1 - \text{veroprosentti})}{\text{Oma pääoma} + \text{Korolliset velat}}$$

12

Vakavaraisuus

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Oma pääoma} + \text{Velat}}$$

$$\text{Velkaantumisaste} = \frac{\text{Velat}}{\text{Oma pääoma}}$$

$$\text{Nettovelkaantumisaste} = \frac{\text{Nettovelat}}{\text{Oma pääoma}} = \frac{\text{Korolliset velat} - \text{Rahavarat}}{\text{Oma pääoma}}$$

(eli Gearing)

13

Likviditeetti

$$\text{Current Ratio} = \frac{\text{Lyhytaikaiset varat}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$$

Muuntuvat rahaksi seuraavan 12 kk:n aikana

Erääntyvät maksettavaksi seuraavan 12 kk:n aikana

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{Rahavarat} + \text{Myyntisaamiset}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$$

$$\text{Cash Ratio} = \frac{\text{Rahavarat}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$$

Käytettävissä lähes välittömästi maksuihin

14

Tunnuslukujen yhteydet

$$ROE = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Oma pääoma}}$$

$$= \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Myyntituotot}} \times \frac{\text{Myyntituotot}}{\text{Varat}} \times \frac{\text{Varat}}{\text{Oma pääoma}}$$

↓
↓
↓

Voittoprosentti Pääoman kierto Vakavaraisuus
(Varat = Oma pääoma + Velat)

Kirjanpitoarvo
vs.
Markkina-arvo

15

Esimerkkejä tunnuslukujen arvoista

Yritys	Toimiala	ROCE	Gearing	Omavaraisuusaste
Kesko	Tukkukauppa	12 %	6 %	50 %
		10 %	134 %	31 %
Oriola	Tukkukauppa	12 %	56 %	22 %
		6 %	76 %	16 %
Supercell	Kuluttajatuotteet	151 %	- 97 %	83 %
		116 %	- 94 %	81 %
Rovio Entertainment	Kuluttajatuotteet	29 %	- 63 %	77 %
		11 %	- 66 %	81 %

The figures were published in a Finnish business magazine (Talouselämä, No 21/2018) (Talouselämä, No 22/2020)

16

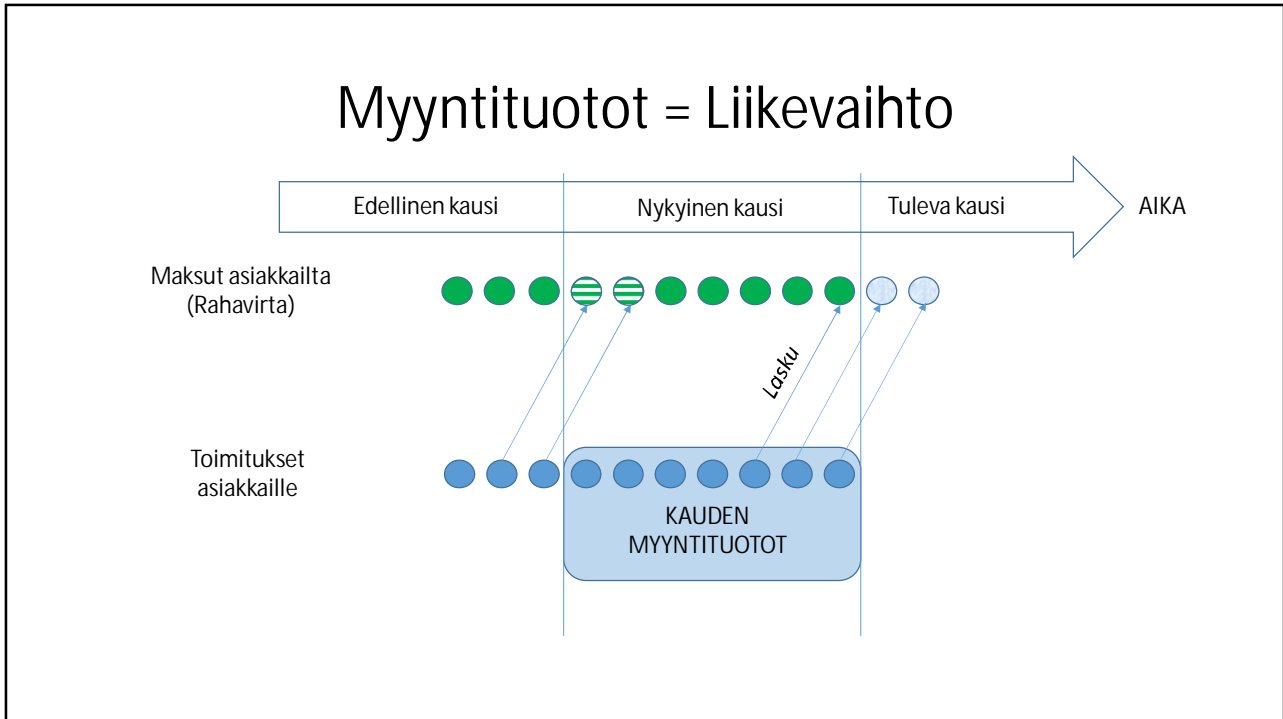
Tunnuslukujen tulkinnasta

- Yrityksen kehityssuunta (vertailu aiempaan)
- Tilinpäätösanalyysi
 - Eri yritysten vertailu (Supercell vs. Rovio vs. Kesko?)
 - Saman toimialan yritysten vertailu
 - Tilinpäätöksen joustokohdat otettava huomioon
- Systeminen ymmärrys
 - Velan vipuvaikutus oman pääoman tuotto-odotukseen (tavoitetasoon)
 - Taseen erien arvostus
 - Valistunut sijoittaja ei mene vipuun!

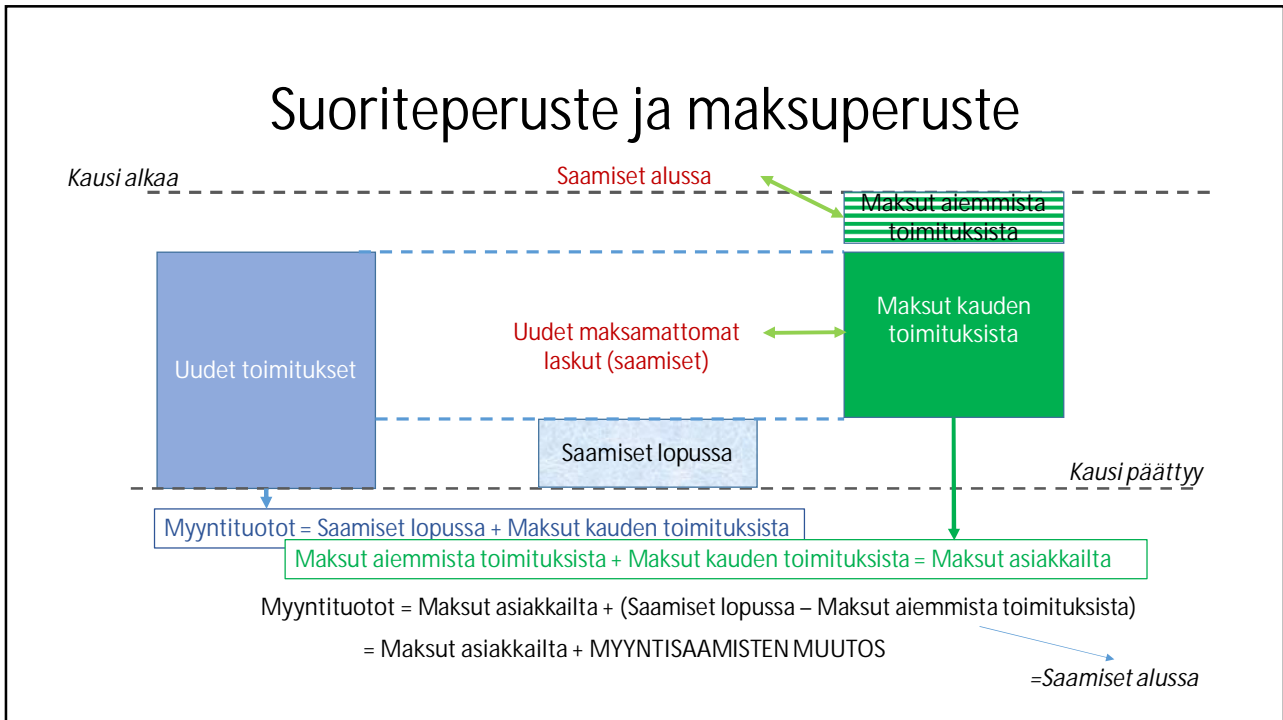
17

Tuloslaskennan pääperiaatteita

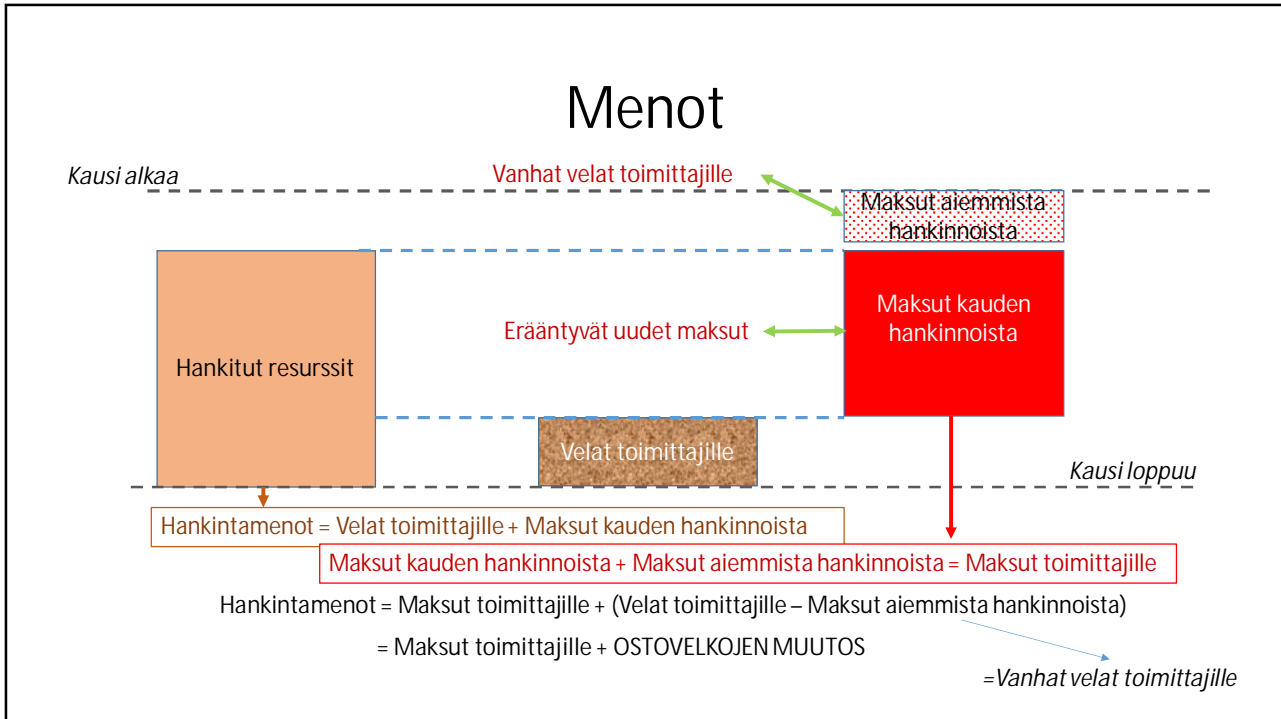
18

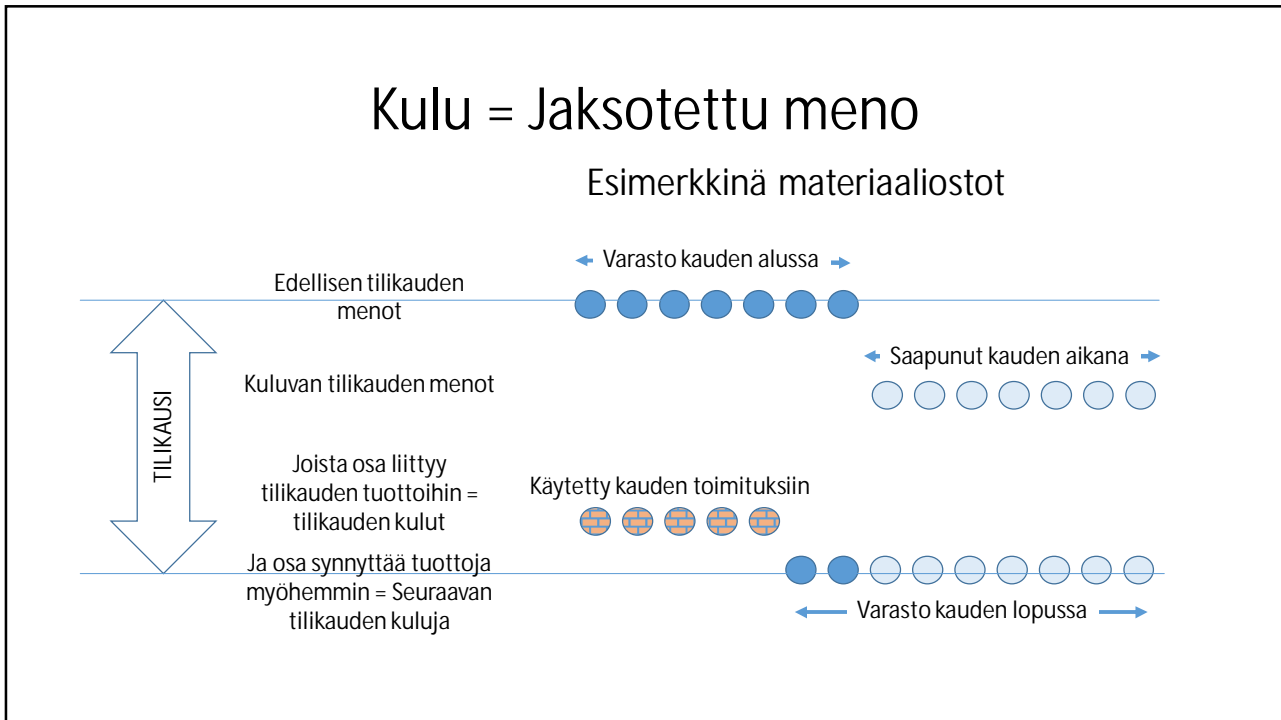
19

20

21

22

Varastojen arvo

NIMIKEEN MATERIAALITASE [KPL] → ARVOSTETTUNA HANKINTAHINTAAN [€]

Varastossa alussa
+Saapunut kauden aikana

Varaston arvo alussa
+Kauden hankintamenot

-Toimitettu kauden aikana
=Varasto lopussa

- Materiaalikulut
= Varaston arvo lopussa

Materiaalikulut = Hankintamenot - Varastojen arvon muutos

23

Käyttöpääoma

Myyntituotot = Myyntisaamisten muutos + Maksut asiakkailta

MIINUS

Kulut = Menot - Varastojen arvon muutos

MIINUS

Menot = Ostovelkojen muutos + Maksut toimittajille

TULOS

= Myyntituotot - Kulut = Myyntituotot + Δ Varastojen arvo - Menot

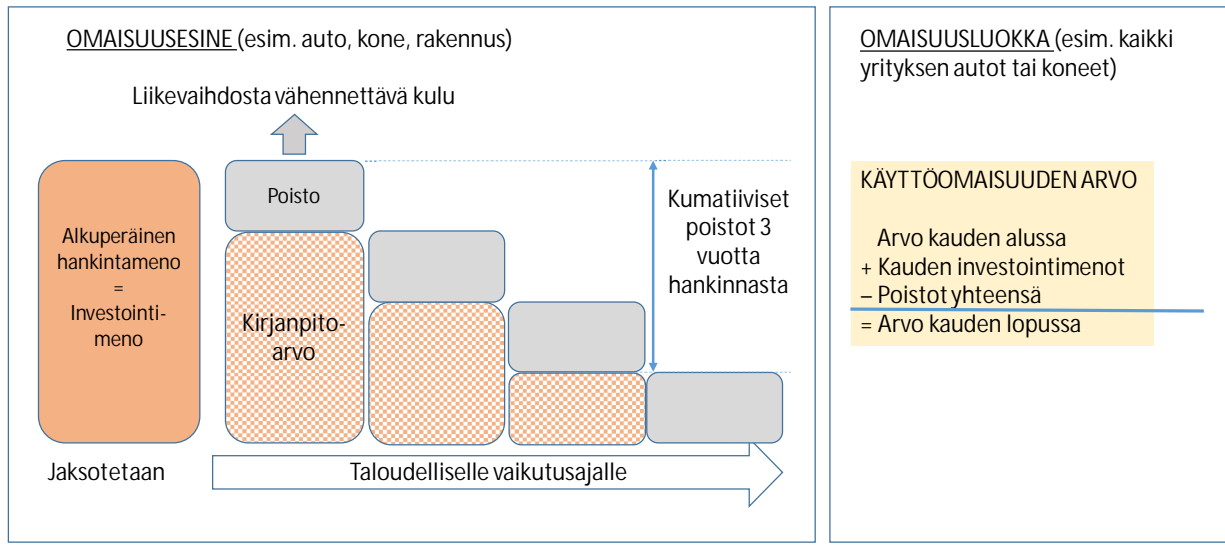
RAHAVIRTA

TULOS = Maksut asiakkailta + Δ Myyntisaamiset + Δ Varastojen arvo - (Δ Ostovelat + Maksut toimittajille)

TULOS = RAHAVIRTA + (Δ Myyntisaamiset + Δ Varastojen arvo - Δ Ostovelat) = RAHAVIRTA + Δ KÄYTTÖPÄÄOMA

24

Poistot pitkävaikutteisista menoista

25

Tilinpäätöslaskelmien yhteydet

26

Pelkistetty tase

- PITKÄAIKAISET VARAT
 - Aineeton omaisuus
 - Aineellinen omaisuus (Käyttöomaisuus)
 - Muut pitkäaikaiset varat
 - LYHYTAIKAISET VARAT
 - Rahavarat
 - Vaihto-omaisuus
 - Myyntisaamiset
 - Muut lyhytaikaiset varat
- Käyttöpääoma (KPO) =
+ Myyntisaamiset
+ Vaihto-omaisuus
– Ostovelat
- OMA PÄÄOMA
 - Osakepääoma
 - Kertynyt tulos
 - PITKÄAIKAISET VELAT
 - Pitkäaikaiset lainat
 - Muut pitkäaikaiset velat
 - LYHYTAIKAISET VELAT
 - Lyhytaikaiset lainat
 - Ostovelat
 - Muut lyhytaikaiset velat

27

Tasearvojen muutokset

Tase 1.1.20xx	<u>Tuloslaskelma</u>	<u>Rahavirtalaskelma</u>	Tase 31.12.20xx
Käyttöomaisuus	–Poistot	+Investointimenot	= Käyttöomaisuus
Käyttöpääoma		+ΔKPO	= Käyttöpääoma
Rahavarat		+ΔRahavarat	= Rahavarat
=			=
Lainat		–Lyhennykset +Nostot	= Lainat
Kertynyt tulos	+Nettotulos	–Osingot	= Kertynyt tulos
Osakepääoma		+ΔOsakepääoma	= Osakepääoma

$$Rahavarat = Lainat + Osakepääoma + Kertynyt tulos - Käyttöomaisuus - KPO$$

28

Ratkaistaan rahavarojen muutos

$$\Delta\text{Rahavarat} = \Delta\text{Velat} + \Delta\text{Osakepääoma} + \Delta\text{Kertynyt tulos} - \Delta\text{Käyttöomaisuus} - \Delta\text{KPO}$$

$$\Delta\text{Rahavarat} = \Delta\text{Velat} + \Delta\text{Osakepääoma} - \text{Osingot} + \text{Nettotulos} - \Delta\text{Käyttöomaisuus} - \Delta\text{KPO}$$

$$\Delta\text{Rahavarat} = \text{CF}_{fin} + \text{Nettotulos} - \text{Investointimenot} + \text{Poistot} - \Delta\text{KPO}$$

$$\Delta\text{Rahavarat} = \text{CF}_{fin} + \text{CF}_{inv} + \text{Nettotulos} + \text{Poistot} - \Delta\text{KPO}$$

$$\Delta\text{Rahavarat} = \text{CF}_{fin} + \text{CF}_{inv} + \text{CF}_{ops}$$

29

Rahavirtalaskelma

- Liiketoiminnan rahavirta (CF_{ops})
 - Sisältää maksetut tuloverot ja korot
- Investointien rahavirta (CF_{inv})
 - Investointimenot
- Rahoituksen rahavirta (CF_{fin})
 - Maksetut osingot (Div)
 - Osakepääoman muutos (ΔShares)
 - Lainojen muutos (ΔDebt)
- Rahavarojen muutos ($\Delta\text{Cash} = \text{CF}_{ops} + \text{CF}_{inv} + \text{CF}_{fin}$)
 - $\Delta\text{Cash} = \text{Rahavarojen muutos} = \text{Rahavarat lopussa} - \text{Rahavarat alussa}$

30